

Rapport om gjennomføringen av sametingsvalget 2021

Innledning:

Siden det første valget i 1989 har Sametingets valgmanntall økt fra ca 5 000 registrerte til ca 20 000 registrerte i 2021 og valgordningen har også blitt endret, sist med en omfattende endring i 2009 der man reduserte antall valgkretser fra 7 til 13. I tillegg har den teknologiske utviklingen ført til at gjennomføringen av valget krever mer av både kommuner og Sametinget.

Sametingets plenumsledelse har gått gjennom valggjennomføringen i 2021. For plenumsledelsen, og for Sametinget, er det viktig at det er stor tillit til valget og gjennomføringen av denne.

Rapporten tar for seg gjennomføringen av valget i sin helhet, og nedenfor er de tiltakene plenumsledelsen mener må gjennomføres før neste valg i 2025. Tiltakslisten er ikke uttømmende og det vil være naturlig at denne listen suppleres ettersom valget nærmer seg.

Tiltak:

1. Forskriftsendringer:

- Endre forskriftens §28 d om kravet til underskrifter slik at det også aksepteres at personer i partienes sentrale ledelse gis anledning til å underskrive listeforslag. Dette gjøres for å bøte på det faktum at ikke alle som stiller liste til sametingsvalget har lokallag. Kravet om tillitsvalgt kan opprettholdes.
- Om valgmanntallet – det må fastsettes i forskriften at listeforslagsstillerne har krav på et oppdatert valgmanntall før fristen for innlevering 31.03. i valgåret (§12 i dagens forskrift). Valgmanntallet utarbeides bare 2 ganger i løpet av en valgperiode; når mandatfordelingen fastsettes (2 år før valgåret) og i valgåret. Det er i dag slik at listeforslagsstillerne sitter med 1 ½ år gammelt manntall når arbeidet med listeforslag begynner.
- Om valgmanntallet – det må fastsettes i forskriften at valgmanntallet kan gis ut i digital form og ikke i papirformat, slik det er i dag.
- Behandling av søknader om registrering av partier som samepolitisk organisasjon (forskriftens kapittel 5) – denne oppgaven bør legges til valgnemnda for å få en klarere saksgang ved f.eks. en klage
- Annonsering – gå bort fra kravet om fulltekst og omformulere slik at også sosiale medier kan brukes som plattform for annonsering. I dag er annonseringen kostnadskreven ved at man bare annonserer i aviser, samtidig som nedslagsfeltet for annonseringen ikke er så stor som man skulle ønske.
- Vurdere å fastsette i forskriften at valgkort og avkrysningsmanntall skal være elektronisk slik at det ikke er valgfritt hvordan dette løses. Å ha et digitalt valgkort løser flere utfordringer; trykking og utsendelse, samt at valgkortet fins tilgjengelig dersom man har med seg smarttelefonen, noe de aller fleste har i dag.

Ansvar: Avdeling for rettigheter og internasjonale saker og Sametingets politiske sekretariat.

Tiltak gjennomført: innen 2025.

2. Informasjon

Informasjon på nettsidene må være mer spesifikk og omfatte alle sidene av valget, slik at det er lett tilgjengelig.

Informasjonen må rette seg mot disse gruppene:

- Velgere, også velgere i utlandet
- Listeforslagsstillere
- Partier og grupper
- Media
- Kommuner, herunder også valgmedarbeidere

Ansvar: Sametingets politiske sekretariat og avdelingen for kommunikasjon.

Tiltak gjennomført: innen utgangen av 2023.

3. EVA – det elektroniske valgadministrasjonssystemet

EVA må utvikles mer, både for å imøtekomme Sametingets behov i forbindelse med behandlingen av listeforslag, men også utformes slik at det er mer i tråd med valgordningen for sametingsvalget. Det bør også vurderes å avsette ressurser slik at også «-30-kommuner» kan bruke EVA for å ta ut utleggingsmann-tallet.

Ansvar: Valgdirektoratet i samarbeid med opptellingsvalgstyrene og Sametinget.

Kostnader: uavklart, men dette må tas fra det budsjettet som Valgdirektoratet har for videreutvikling av EVA.

Tiltak gjennomført: innen utgangen av 2024.

4. Anbud

Til sametingsvalget trykkes det opp valgmateriell: stemmeseddelkonvolutter, generelle stemmesedler, blanke stemmesedler, valgkort, omslagskonvolutter og ordinære stemmesedler. Trykkeriavtalen må også omfatte distribusjon av valgmateriellet.

Sametinget gjennomfører egen anbudsrunde for trykking av valgmateriell, slik at sametingsvalget blir prioritert.

Det må også vurderes å ha en anbudsrunde for transport av valgmateriell fra valgstyrene til opptellingsvalgstyrene.

Ansvar: Administrasjonsavdelingen og Sametingets politiske sekretariat.

Kostnader: ca kr 5 millioner som kostnadsramme for begge anbudene fordelt med kr 4,5 millioner for trykking og kr 0,5 million for transport.

Tiltak gjennomført: Konkurransesgrunnlaget laget innen utgangen av 2022 og anbudene sendt ut i løpet av våren 2023.

5. Valgmateriell

En arbeidsgruppe etableres for å se på utformingen av valgmateriellet og møtebøkene for sametingsvalget.

Ansvar: Sametingets politiske sekretariat i samarbeid med opptellingsvalgstyrene.

Kostnader: kr 50 000 i møtegodtgjørelser for deltakerne fra opptellingsvalgstyrene.

Ved valget i 2025 må kommunene selv få bestemme hvordan de vil ha sine stemmesedler utformet.

Ansvar: Sametingets politiske sekretariat.

Tidsplan: Innen utgangen av august 2022.

6. Intern organisering

Sametinget må få styrkede ressurser til å jobbe med valget gjennom hele valgperioden. Erfaringene fra valget i 2021 viser at det ikke er tilstrekkelig med styrking av de økonomiske ressursene bare i valgåret.

Foruten styrkede administrative ressurser, må det også avsettes økonomiske ressurser som dekker utgiftene Sametinget har til trykking av valg- og profileringsmateriell, valgtilskudd til listene, transport av valgmateriell m.v.

Ansvar: Sametinget i budsjettprosessen.

Tidsplan: Så snart som mulig.

7. Annet

Ved valget i 2021 opplevde både Sametinget og listeforslagsstillerne at utsendelse av valgmateriell ble returnert til avsender, selv om oppgitt postadresse var riktig. Det må følges opp med Posten, særlig med tanke på de ekstra utgiftene som har påløpt ved utsendelse.

Ansvar: Sametingets politiske sekretariat

Tidsplan: Ferdig sommeren 2022.

Oslo Economics har gjennomført en undersøkelse blant kommunene når det gjelder gjennomføringen av sametingsvalget. Rapporten er ikke ferdig og godkjent, men når den er ferdig vil den bli presentert for sametingets representanter.

Tidsplan: Så snart rapporten er offentlig.

Konklusjon:

Tiltakene som fremmes i denne saken presenteres for Sametingets representanter i begynnelsen av mai.

Budsjettbehov:

Sametinget mottar en ekstrabevilgning i valgåret. I 2021 var beløpet kr 3,5 mill. Dette dekker blant annet trykking og oversetting. Det gis ikke noen ytterligere bevilgninger til valget utover dette. Det er ikke rom for årlige avsetninger på Sametingets budsjett til valgarbeidet. Det er derfor nødvendig at Sametinget får årlig økning på sitt budsjett til å styrke sine administrative ressurser til valgarbeidet. Dette er det mest presserende tiltaket som må gjøres ifm. valgarbeidet.